



2015
Településtérkép
Dabas



Dabas

Dabas az ország közepén, az 5-ös főút mellett, Budapest és Kecskemét között fekszik. A fejlődő település a 2011-ben megújult városközpontjának köszönhetően belépett az európai kisvárosok körébe. A vonattal, autóbuszal és autóval könnyen megközelíthető belvárosban találjuk a Városházát, a Dr. Halász Géza Szakorvosi Rendelőintézetet, a Táncsics Mihály Gimnáziumot, az OBO Aréna sportcsarnokot, a Piacsarnokot, a megújult Kegyeleti parkot, üzleteket, éttermeket és az államigazgatási intézményeit.

Az új arculatot öltött Szent István tér igazi rendezvénytérre alakult át. Szökőkútja zenére komponált „víztáncsal” örvendeztet meg a járókelőket. A nándorféhvári diadal 55. évfordulójára, a főtéren, lakossági összefogással felépült a Kapisztrán-Hunyadi Emlékterem, amely méltó emléket állít a törökverő hősöknek.

Az ősfákban és növényekben gazdag Jubileumi park közel hozza a természetet az emberekhez a város szívében. Az itt lévő játszótér európai uniós szabványú játszóelemekkel bővült és így egy igazi kalandparkot vehettek birtokba a város legkisebb lakói. Szomszédságában egy színvonalas BMX park áll az extrém sport kedvelőinek rendelkezésére. Érdemes beugrani egy kis „hazaiért” a Piacsarnokba, ahol friss helyi termékekhez juthat az érdeklődő.

A városközpont ideális kiindulópontnak, hogy felfedezzük a település épített és természeti értékeit, akár gyalogosan, akár a városi kisonnattal vagy akár bringával, hiszen Dabas elnyerte a „Kerekpárosbarát település” címet fejlett kerekpárut-hálózatának köszönhetően.

Dabas a kúriák városa, húsznál is több nemesi kúria épült a településrészeken a 18-19. században. Ezek az épületek tökéletes díszletei voltak több korabeli magyar filmnek: a Lúdas Matyinak, az Úri murinak és A falu jegyzőjének.

A Széchenyi-féle kaszinómozgalom idején, 1825 és 1836 között, épült az Úri Kaszinó. Impozáns épületében jelenleg a Kossuth Művelődési Központ működik.

Dabason érdemes betérni a Kossuth-házba, ahol 1838–1839 között Kossuth Lajos szülei éltek. Ma ez a késő barokk stílusban épült ház galériának ad otthont, amely nemrégiben az újonnan átadott Kerekes László Alkotóházzal bővült. A politikus édesapja, Kossuth László, itt halt meg 1839-ben, díszsírhelye a felújított Kegyeleti parkban található.

Érdemes időt szakítani a város templomaira, kápolnáira, ahol elcsendesedve, gondolatainkba révedve feltölthetünk. Dabas négy falu – Sári, Felsődabas, Alsódabas és Gyón – egyesülésével jött létre, ebből adódik érdekes településszerkezete és a mai városrészek hagyományainak sokszínűsége. Ezek a falvak az elmúlt évszázadok során öt római katolikus, két református és egy evangélikus templomot emeltek, a 19–20. században két izraelita imaház is hirdette a település vallási sokszínűségét.

2010-es esztendő novemberében 24 magyarországi önkormányzat közreműködésével megalakult a Magyar Zarándokút Önkormányzati Társulás. 420 kilométeres távja összekapcsolja Esztergomot Máriagyúddal, érintve Dabast is, melynek határában a zarándokok védőszentjének, Szent Jakabnak Spanyolországban megállított szobra vigyázza az úton haladók minden lépését.

Dabason egész évben élénk kulturális-hagyományörző tevékenység zajlik. A népi hagyományokat ápolják a város népdalkőrei, citárcsoprtjai, néptáncosok, kézművesei vagy akár a hagyományörző honvédtűz csapat is.

Sáriban, a Szlovák Udvarban található a Tájház és a Rétesház, mely tökéletes kiindulópont egy néptörténeti és gasztronómiai utazáshoz. A Sári Napok megrendezésére minden év augusztusában kerül sor. A rendezvénysorozat záróeseményére, a Rétes-utca és nemzetiségi találkozóira érdemes kilátogatni és megköszölni a hagyományos sári rétest.

A Dabasi Napok a város egyik legjelentősebb rendezvénysorozata, amit minden év szeptemberében kerül megrendezésre. Képzőművészeti és építészeti kiállítások, koncertek, kerekpártúrák, tehetségkutató verseny, fűzőverseny, avatóünnepégek és sportprogramok is színesítik a ren-



dezvénysorozat palettáját. Októberben a Gyóni Napokon a hagyományok ápolása és a közösségépítés a cél. A városrészben, melynek szülőtte Gyóni Géza költő is, fontos szerepet kap az irodalmi múlt ápolása. A helyi hagyományokról a tájház tárgyi gyűjteménye, a múltbeli népi tevékenységek fennmaradásáról a Miloszeri Vendégházban folyó hagyományörző programok tanúskodnak.

Mint minden városrésznél, Dabasi-szölőknek is megvan a saját rendezvénysorozata, amelyre minden év novemberében kerül sor. Itt található a Dinnyés-émlékszóba, amely a dabasi származású Dinnyés Lajos miniszterelnök életének állít emléket.

Már évszázados gyökerei vannak az évtizedek óta minden hónap második vasárnapján lezajló dabasi vásárnak, ahová messze földről érkeznek árusok és érdeklődők.

Dabas igazi paradicsom a sport szerelmeseinek, talán csak a hegyi sportok iránt lelkesedők nem találják fel magukat a mi kis alföldi városunkban. Igazi nyárfűzőző program a Dabasi Futónap és a térségi kerekpártúra, melyek a helyi és környékbeli fiatalokat, idősebbeket egyaránt megmozgatnak.

Nyaranta nemcsak a strand medencéiben és sportpályáin rendeznek programokat, hanem kajakozásra, kenuzásra is lehetőséget nyílik a Csati-parton. Téli, miután megfelelő vastagságúra fagy a csatorna vize előkelőnek a korcsolyák, a szánkók és ki lehet próbálni a „konzerv courlinget” is.

A tenisz útra reflektorfénybe került, Dabason egyre többen ragadnak őröt. Bárki kipróbálhatja magát a város több helyszínén található műanyag borítású, és salakos tenispályáin.

2001-ben húsz év szünet után újra megnyitotta kapuit a Városi Strand, ahol feszített víztükrű 25 m-es úszómedence és egy fokozatosan mélyülő fürdőmedence mellett 28–30 °C-os fűtött gyermekmedencék, vízi csúszdák, homokos strandkézi- és strandröplabdapálya, valamint egy betonozott strandpályával szolgálja az ide látogató, fürdőzni és sportolni vágyó vendégek kényelmét. A korszerű ifjúsági szálláson diákok, sportolók, nyugodt, biztonságos és kényelmes körülmények között pihenhetik ki egy-egy nyári nap kellemes fáradalmát.

A Mántelek tó, (volt MALÉV-tó), tökéletes választás családoknak és magánnyaragók egység. A város zajától távol, autóval vagy kerekpárral is könnyen megközelíthető tó dús növényzettel, valamint folyamatosan ellenőrzött és telepített halállománnyal, a horgászok kedvelt helyévé vált.



Dabas

Dabas is situated right in the heart of Hungary along the main road No. 5 between the capital city Budapest and Kecskemét, which is the Seat of Bács-Kiskun County. These conditions contributed to forming a fast developing small town which takes care of its urban features. As a result of the new city center remodeled in 2011 Dabas became the member of those attractive, lovely cities that represent the European atmosphere.

The downtown area is easily approachable by train, bus and car where we can find the City Hall, the Halász Géza Regional Healthcare Center, the Táncsics Mihály High School, the OBO Arena Sport Hall, the Market Hall and the Reformed Cemetery Park with the Memorial Tombstone of László Kossuth, the father of Lajos Kossuth, who was one of the most significant characters of the Hungarian history. Moreover, in the town center you can find several shops, stores, restaurants and different institutions as well.

The square itself was a very important venue for various events; however, due to the recent modifications and careful design it has become a real “event spot” that fills up the city with even more life. Its musical fountain rejoices the passers-by with its extraordinary “water dance”.

The Kapisztrán-Hunyadi Memorial Tower was built in 2011 on the 555th anniversary of the victory over the Turks at Nándorféhvár (the current Belgrade) in 1456 and thus commemorating the heroes. In addition, it was erected with the support of public and private donations from all over the country.

The remodeled Jubilee Park, right in heart of the city, piled up with



ancient trees and plants is bringing nature closer to local people.

The original playground has been extended and rebuilt according to the European Union standards so that the small inhabitants of Dabas could possess a unique adventure park. Moreover, in the vicinity a big and high-standard BMX park is also ready to welcome the fans of extreme sports. It is worth stopping by the Market Hall to taste the fresh “home-made products”.

The town center is a great starting point for exploring the architectural and natural values of the settlement either on foot, by the local sight-seeing train or even by bike since Dabas was granted the title of a “Biker Friendly City” thanks to the extended network of cycle paths.

Dabas is the town of noble mansions (in Hungaian “kúriák”) since more than 20 buildings like that were built in the settlement during the 18-19th century.

These extraordinary buildings were perfect locations for various Hungarian movies in the past decades.

One of the most famous mansions in Dabas is the Noble Casino built during the time of Széchenyi Civic Casino Movement between 1825 and 1836. Today, this imposing building embodies the Kossuth Lajos Cultural Center.

It is worth visiting the Kossuth-House where the parents of the imprisoned Lajos Kossuth would live in 1838 and 1839. The father of the politician, László Kossuth, died here in 1839, and his Ornamented Tombstone is erected in the Reformed Cemetery Park. The building, which was built in late baroque style, makes home for exhibitions and was extended with a new Art Gallery in the backyard.

During our exploration through the town it is a good idea to see the churches and chapels where we could be silently absorbed in our own thoughts and still get refreshment for our spirit. Dabas as a settlement came to life with the unification of four villages: Sári, Felsődabas, Alsódabas and Gyón; this is the reason why it has an interesting structure and various traditions. During the last centuries, these villages erected 5 Roman Catholic, two Calvinist and one Lutheran churches. Furthermore, in the 19th and 20th century two Jewish tabernacles were also expressing the religious variegation of Dabas.

In November 2010 with the cooperation of 24 Hungarian municipalities, The Hungarian Pilgrimage Road Municipality Association was established. The road that goes up to 420 kms (260 miles) connects Esztergom with Máriagyúd including Dabas also, and on its border a statue of Saint James (blessed in Spain) the patron saint of pilgrims guards every step of the ones who take the road.

Dabas has a lot of cultural and traditional activities all year around. The folk traditions are kept alive by the folk singers, dancers and musicians as well as craftsmen and the Traditional Artilleryman Association.

In Sári in the Slovak Backyard the Sári Strudel House and the Peasant House Museum can be found, being a spot more than perfect to start a folk history and gastronomic journey. The programs of the “Sári Days” are organized in every August. The final event of this program is the “Strudel Street” and the “Slovak Minority Meeting”; therefore, it is very much worth visiting the events and tasting the traditional Sári strudel.

The Dabas “Town Days” is one of the most important events of all in every September. Craftwork and architectural exhibitions, concerts, bike tours, talent-scouts, cooking competitions, opening ceremonies and sport events make the program even more colorful.

In October during the “Days of Gyón” our goal is to take care of the traditions and to build our community. In this part of the town where our most famous poet, Géza Gyóni, was born taking enhancing his legacy is a very important mission. The collection of the Peasant House Museum of Gyón represents the local traditions as well as the traditional activities of the Miloszeri Guest House.

Just like in every other part of Dabas, the “Dabasi-Grapes” (name of a small part of the town) also has its own events that take place in every November. The Dinnyés Memorial Room is also located there commemorating one of the Prime Secretaries, Lajos Dinnyés, who originated from this part of the town.

The Dabas Fair taking place on every other Sunday of each month has roots reaching back to centuries and attracts vendors and buyers from even the very remote parts of the country.

Dabas is a real paradise for the ones who are fond of sports; howev-



er, the fans of mountains sport would have a hard time to find suitable activities in our lowland area. The Runners’ Day of Dabas is a real summer welcoming program that “activates” thousands of youngsters and older groups from Dabas and its neighborhood. It is a great opportunity for everyone to test their limits on the level closest to their skills.

During the summer not only the programs of the swimming-pools of the Dabas and the sport fields are attracting but also the bank of the “Sári Channel” that provides the possibility to try kayaking and canoeing. In the wintertime when the ice is thick enough the ice skates and the slides are taken out. Moreover, the “conserve curling” is also an available option.

Tennis is also very popular again in Dabas; more and more people decide to play this game. Anybody could try this sport on the two plastic tennis courts of Szimulán SKE or the slag courts of Gordiusz Udvar or Grafliux Tennis Club.

After 20 years of rest, in 2001 the “Open-Air Lido of Dabas” opened its gates with a 25 meter long swimming pool with its freeboard, heated (28-30 °C) water, children’s pools, water slides, and special fields for beach handball and volleyball as well as with a concrete streetball field serves the comfort of the visitors.

The modern Youth Hostel provides calm and safe recreation for the students and sportsmen after a pleasant but exhausting summer day.

The Mántelek Lake (Former Malév Lake) is a perfect choice for families and for those seeking a little solitude and peace in the nature. Away from the noisy city, the lake is easy to reach by car or by bike also and offers rich vegetation and a permanently checked fish population making it an attractive destination for angling.



Dabas

Mesto Dabas leží popri hlavnej cesty č. 5 medzi hlavným mestom a mestom Kecskemét. Tieto podmienky sa pričinili k vytvoreniu vzhľadujúceho sa malého mesta, ktoré si pestuje svojráznosti mestských častí. Vďaka r. 2011 sa obnovenému centru mesta, aj Dabáš vstúpil do kruhu životaschopných európskych malých miest. Vo vlaku, autobusu, aj autom ľahko prístupnom centru mesta sa nachádza Radnica, lekárska Ambulancia pod menom Dr. Géza Halász, Gymnázium Mihály Táncsicsa, Trhová hala, obnovený Park piety, obchody, jedálne a štátnosprávacie inštitúcie.

Námestie Sv.– ho Štefana nadobudlo novú tvárnosť a premenilo sa na ozajstné námestie kultúrnych podujatí. Jeho fontána na hudbu komponovaným „vodným tancom” rozveseluje chodcov. Na 555-e výročie Nándorféhvárskeho víťazstva na hlavnom námestí, pomocou solidarity obyvateľstva bola postavená Pamätná veža Kapisztrána – Hunyadiho, ktorá zasvätenú pamiatku stavia hrdinom protirekčných bojov.

Starými drevami a rastlinami obohatený Jubilejný park aj v srdci mesta prináša prírodu do blízkosti. Tuná sa nachádzajúce ihrisko rozšírilo podľa normy európskej únie a tak najmladší obyvatelia mesta sa mohli stať vlastníkom ozajstného parku dobrodružstva. V susedstve sa nachádza park BMX stojaci na úrovni, ktorý spôsobí radosť záujemcom extrémneho športu. Príbližujú sa k Jubilejnému parku sa oplatí zaskočiť si do Trznice, kde si môže každý záujemca kúpiť čerstvé domáce produkty

Centrum mesta je ideálnym začiatočným bodom k tomu, aby sme objavili postavené a prírodné hodnoty, buď pešo, buď mestským turistickým vlakom, alebo bicyklom, veď Dabáš vyhrál, vďaka vyspelej bicyklovej dráhy titul „Cyklistický priateľ”.

Dabáš je mestom kúrií. Viac ako dvadsať šľachtických kúrií sa postavilo na tomto osadisku v 18 – 19. str. Tieto budovy boli dokonale dekoráciou pre mnohé maďarské filmy: Lúdas Matyi, Úri muri, A falu jegyzője.

Počas Széchenyiho hnutia kasín, medzi rokmi 1825 – 1836 sa postavilo Pánske kasíno. V jeho impozantnej budove pôsobil momentálne Kossuthovo osvetové centrum.

V meste Dabáš sa oplatí navštíviť Kossúthov – dom, kde medzi rokmi 1825 a 1836 žili rodičia Lajosa Kossútha. László Kossúth, otec politika



zomrel tu v r. 1839. Slávnostné miesto hrobu sa nachádza v obnovenom pietnom parku. Dnes tento, v neskorom barokovom slohu postavený dom dá domov galérii, ktorá sa nedávno rozšírila o tvorivý dom Lászlóa Kerekesa.

Oplatí sa venovať čas na kostoly mesta, kaplnky, kde sa potichu, zapadnúť do svojich myšlienok môžeme duševne naplniť. Mesto Dabáš vzniklo spojením štyroch osád– Sára, Horný Dabáš, Dolný Dabáš a Gyón, z tejto skutočnosti vyplýva zaujímavá osadová štruktúra a mnohovárnosť ich tradícií. Tieto osady počas minulých storočí postavili päť rímsko katolíckych, dva reformátcke a jeden evanjelický kostol a v 19 – 20. storočí aj dva izraelské modlitebne hlásali vierovú mnohovárnosť osady.

V novembri r. 2010 spoluprácou 24-och maďarských samospráv sa utvorí samospráva spoločnosť Maďarská pút. Jej 420 kilometrová dráha spája Ostrihom s osadou Máriagyúd, ktorá sa týka aj mesta Dabáš, na chotári ktorého v Španielsku poženaná socha svätého ochráncu pútnikov Svätého Jakuba dáva pozor na každý krok po ceste idúcich.

V meste Dabáš celý rok prebieha živá kultúrna – tradície zachováajúca činnosť. Ľudové tradície pestujú mestské folklórne krúžky, citarové skupiny, ľudový tanec, remeselníci, ako aj tradície zachováajúca delostrelecká skupina príslušníkov maďarskej ľudovej armády.

Na Säre v Slovenskom dvore sa nachádza Oblastný dom a Dom ritešov /závinov/, dvor, ktorý je dokonalým počiatočným bodom ľudovohistorického a gastronomického cestovania. Na zorganizovanie Šárskej ulice pridá rad každý rok v auguste. Záverečnú udalosť, Ritešová ulica a národnostné stretnutie, sa oplatí navštíviť, kde je možno okúsiť tradičný šársky riteš.

Dabášské dni sú jedny najdôležitejšie sériové podujatia, ktoré držia každý rok v septembri. Výstavy výtvarného umenia a staviteľstva, koncerty, cyklistické túry, preteký výskum nadania, preteký varenia, promovie oslavy a aj športové programy spetujú peatu sériových podujatí. V októbri počas Gyónských dní je cieľom pestovanie tradícií a stavanie pospolitosti. V časti mesta, ktorej radokom je aj Géza Gyóni dôležitú úlohu dostáva aj pestovanie dedičstva básnika. O miestnych tradíciách svedčí vecná zbierka oblaštneho domu, o pozostatku ľudových činností zase tradície zachováacie programy v Miloszerom hostinci.

Ako každé časti mesta, aj časť Dabasi – Szölők má svoje sériové podujatie, na ktoré pride rad každý rok v novembri. Tu sa nachádza pamätná izba Dinnyés, ktorá stavia memento života z Dabášu pochádzajúceho ministerského predsedu, Lajosa Dinnyésa.

Už staréto korene má od desaťročí každý mesiac druhú nedeľu konajúci sa dabášsky jarmok, na ktorý z ďaleka prichádzajú predávajúci a záujemci.

Dabáš je ozasným rajom milovníkom športu, snád len záujemci hórnych športov sa nevyznalajú v našom malom dolnozemskom mestčku. Ozajstný leto víťajský program je Dabášsky deň bežcov, ktorý rozhybe viac tisícovú miestnu a okolitú mládež, aj dospelých, kde podľa výšky tréningu hoci kto sa môže postaviť pred startovú čiaru jemu sympatickej diaľky.

Aj tenis sa znovu dostal do svetla reflektora, v Dabási čoraz viaceri sa chopia tenisovej rakety. Hoci kto sa môže vyskúšať na škarovom ihrisku tenisového klubu Szimulán SKE, Gordiusz Udvar a Grafliux.

V roku 2001 po dvadsaťročnej prestávke si znovu otvorilo brány Mestské kúpalisko, kde popri 25 metrovej plavárni s napínavým zrkadlom vody, a jedným postupne sa prehľavacím kúpaliskom 28 – 30 °C teplé kúrené detské bazény, vodné kĺzačky, piesočnaté kúpaliskové hádzanárske a volejbalové, ako aj betonové stretnutia ihrisko slúži pohodiť sme prichádzajúcim, kúpať sa a športovať túžiacim hosťom. V modernej mládežníckej ubytovni študenti, športovci za pokojných, bezpečných a pohodlných podmienok môžu si oddýchnuť príjemné únavy letných dní.

Mántelecké jazero, /bývalé jazero MALÉV /, je dokonalý výber pre rodiny a rovnako aj pre samotú túžiacich. Jazero ležiace ďaleko od hluku mesta, ktoré sa dá ľahko priblížiť autom, alebo aj bicyklom sa stalo, bohatým rastlinstvom, ako aj pravidelne kontrolovaným a nasadzovaným rybným osadenstvom, obľúbeným miestom rybárov.

